

АНГЕЛ КАРАЛИЙЧЕВ РАЗМИРНИ ГОДИНИ

chitanka.info

Като орляк черни гарвани, тръгнаха за леш, нахълтаха в селото даалиите и тюмбелеците. Яхнали на черни гривести коне, те развяваха алени байрачета, вързани на дългите им остри копия. Ятаганите им бяха криви, ковани от чисто сребро. Водачът им вървеше най-напред. В очите му гореше стръв, а дето стъпеше конят му — кладенче копаяше. Не беше вик на хора тяхното викане, ами беше рев на зверове. След водача на ордата препускаха на кобилки две човечета, дребосъчета, с барабани, с островърхи калпаци, със звънчета и дълги плетени коси. Те бяха барабанчиците. Старите бабички пузнаха слух, че в барабаните им имало две голи българчета, взети от люлките изтръгнаха от майчината гръд. Когато първият даалиец тумкал барабана, първото българче почвало да вика отвътре:

— *Тумба лумба!*
Тумба лумба!

А когато замахнел с тупалката другият тюмбелек, от втория барабан се обаждало жаловито второто българче:

— *Оле, мале!*
Оле, мале!

Щом ордата влезе в село, стари и млади писнаха. Хукнаха да бягат — кой накъдето му видят очите. Даалиите и тюмбелеците развяха алени байрачета по запустелите улици и почнаха грабеж. Разбиха заключените писани ракли, задигнаха премяната на девойките, огърлиците на невестите, врахелите на старите баби. Нахлуха в двора на Вехтата черква, минаха с конете през гробовете, изкъртиха тежката врата и влязоха вътре. В олтара погубиха моя дядо, стария поп Петко. Аз побягнах през задната врата и се потулих зад един голям надгробен

камък. Когато зверовете излязоха вън, аз се върнах в черквата и видях, че всичките сребърни кандила, кръста и даровете ги няма. Моят дядо лежи на плочите, а над него се гърчи разпятието на Христа с избодени очи. Голям страх беше... Надвечер даалиите и тюмбелеците с натоварени коне излязоха вън от селото. Напреде им потичваше една стара жена с вързани ръце. Майката на Хайдут Велка. Хайдут Велко беше закрилник на селото. Той ходеше с дружината си по горите, вардеше жътварите по нивите, мливарите по водениците и закъснелите пътници. Народните душмани не смееха да замръкнат в нашето село.

Водачът на ордата повика кмета дядо Вълча и му поръча да стори вест на Хайдут Велка: прави що прави — до сутринта да се предаде. Ако не се предаде — още утре, преди изгрев слънце, — ще намажат неговата майка с катран и ще я запалят жива да изгори. Дядо Вълчо проводи две момчета да намерят Велка. Хайдут Велко, щом научи грозната вест, разпусна малката си дружина и тръгна към поляната накрай село, където нощуваха даалиите. Когато го хванаха народните душмани, не го погубиха, ами изкопаха една дълбока яма, изградиха му тъмница от каменни плочи, спуснаха го вътре с вързани ръце и го затрупаха. Цяла могила дигнаха отгоре му. Водачът на ордата взе от огъня една главня, забодя я на върха на могилата и рече:

— Когато тази главня пусне зелен лист — тогава ще излезе Хайдут Велко от тъмницата!

Яхнаха даалиите и тюмбелеците конете си и удариха нагоре през храните.

Екнаха барабаните им:

— *Тумба лумба!*

— *Оле, мале!*

Затекоха дните и годините. Аз ходих в манастира „Света Троица“ и там ме заполи владиката Неофит. Върнах се и започнах да служа в черквата, където служеше моят дядо. Девет години лежа Хайдут Велко в тъмницата и никой не го знаеше дали е жив. Девет години една

бабичка с дълбоки като ями очи отиваше всяка вечер на страшния му гроб. Тя се навеждаше над главнята и почваше да нарежда:

— Стани, Велко, стани, сине, да помогнеш на братята си! И сълзите ѝ капеха, капеха.

Те се втичаха по главнята надолу, сухата пръст ги поемаше. И през лятото 1876 стана голямо чудо: сухата главня, забодена над Велковата тъмница, пусна зелени клончета, напъпиха клончетата и се развиха листа. Една сутрин, когато отивах към село Кралев дол да кръщавам новородено дете, аз видях с очите си, че Велковата могила е разкопана. Надникнах в тъмницата: вътре нямаше никой.

По едно време чухме, че Велко развял знамето на свободата и с една голяма дружина потеглил към Средногорието.

Горните редове написах върху последния бял лист на евангелието Аз поп Петко, внук на погубения от даалиите отец Петко Стария.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.